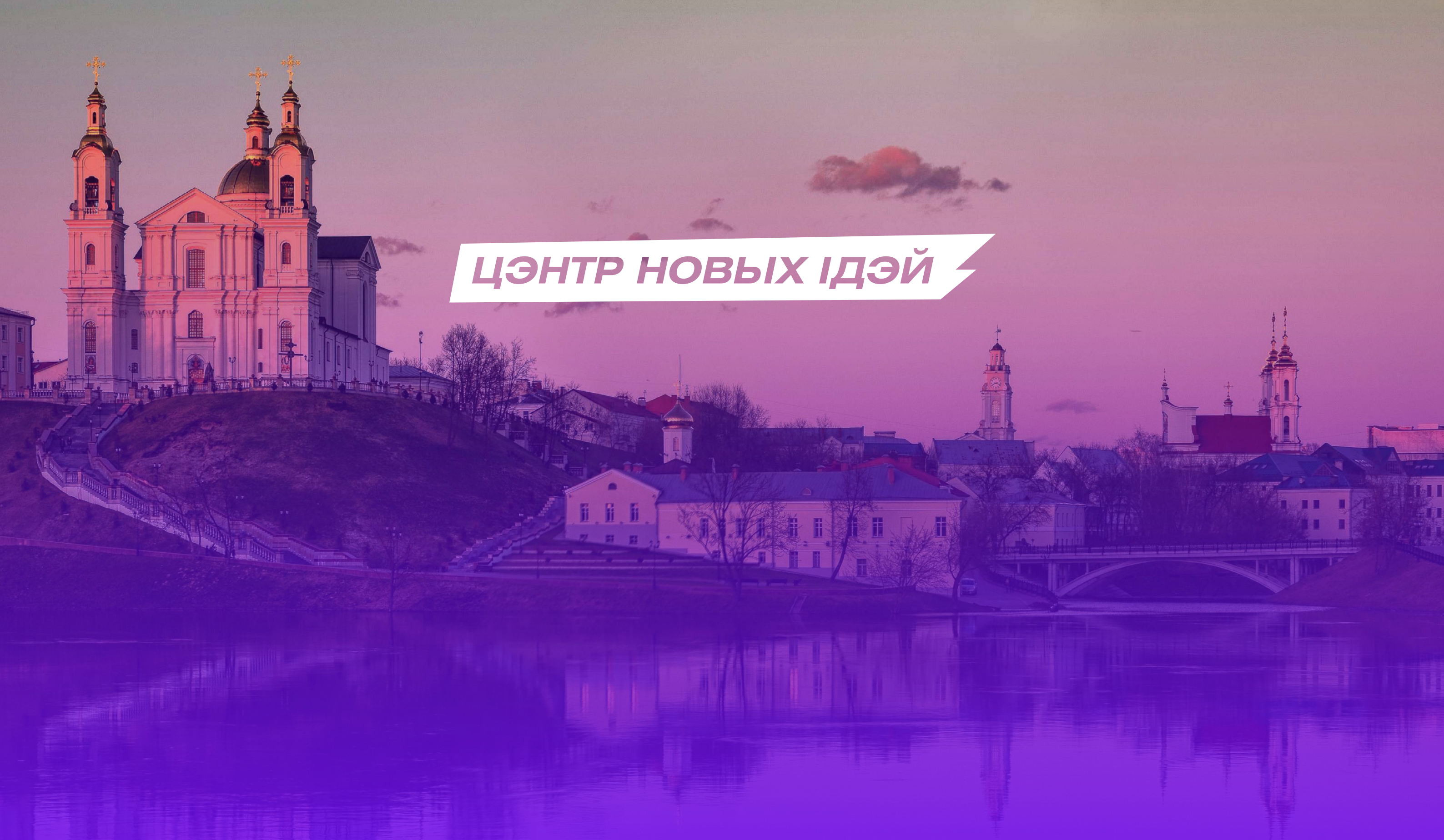

ЯК ПАЛЕПШЫЦЬ ВОНКАВЫ ВОБРАЗ БЕЛАРУСІ?

Policy paper удзельнікаў Кейс-клубу ЦНІ | Травень 2023

Беларусь – незнаёмая краіна для пераважнай большасці замежнікаў. Чым далей на Захад ад нашай краіны, тым меней мясцовыя жыхары ведаюць пра Беларусь. А калі і маюць нейкія веды, то часта памылковыя. Пра Беларусь часцей за ўсё пішуць як пра васала Расеі, а не як пра самастойную дзяржаву. З пачаткам поўнамаштабнай вайны Расеі супраць Украіны дамінавальным актарам, які фармуе імідж Беларусі за мяжой, стаў Аляксандр Лукашэнка. У гэтым кантэксце пазіцыя Офіса Святланы Ціханоўскай і іншых дэмакратычных сілаў у медыйнай прасторы стала менш заўважнай.

Дэмакратычным сілам, грамадскасці, журналістам і іншым зацікаўленым стэйкхолдарам варта ўкладаць сродкі ў паляпшэнне вонкавага вобразу Беларусі. Пазітыўны імідж беларускага грамадства дапаможа ў будучыні ўплываць на партнёрскія сувязі з іншымі краінамі, наладжваць сацыяльны і культурніцкі абмен, аднаўляць інвестыцыйны клімат і пазбаўляцца ад стэрэатыпаў пра беларусаў за мяжой.

Акрамя таго, пашырэнне ведаў пра Беларусь непасрэдна выгаднае вонкавым актарам. Краіны ЕС, асабліва суседзі Беларусі, зацікаўленыя ў стабільнасці ў рэгіёне. Эканамічная стабільнасць, новы рынак, прадказальныя адносіны і гандлёвыя шляхі гарантуюць магчымасці эканамічнага росту асабліва для меншых па тэрыторыі краін-суседак Беларусі як Літва і Латвія. Бяспека ў рэгіёне дапаможа зменшыць выдаткі на войска, ахову мяжы і дазволіць перанакіраваць гэтыя сродкі на іншыя сферы. Гэта немагчыма, пакуль рэжым Лукашэнкі каапэруецца з Расеяй, якая распачынае войны і пагражае свету выкарыстаннем ядравай зброі. Лукашэнка стварыў міграцыйны крызіс на мяжы з Еўрасаюзам і не можа гарантаваць бяспеку ў паветранай прасторы Беларусі.

ШТО ЗАМЕЖНІКІ ВЕДАЮЦЬ ПРА БЕЛАРУСЬ?

White Russia. З дапамогай сэрвісу SemRush[1] мы параўналі колькасць пошукавых запытаў у Google слова “Belarus” і назваў краін-суседак альбо дзяржаваў з падобнай колькасцю насельніцтва (Польшча, Расея, Эстонія, Літва, Латвія, Украіна, Чэхія, Венгрыя, Швецыя). У глабальных запытах Беларусь абганяюць толькі Украіна, Расея і Польшча, але пры гэтым пра Беларусь маецца найменшая колькасць публікацый.

Найбольш папулярныя запыты пра Беларусь тычацца пытання аб тым, дзе знаходзіцца краіна. Падобныя запыты часта робяць і пра Літву, Латвію, Чэхію ды Эстонію. Пры гэтым запыт пра тое, ці з’яўляецца краіна часткай Расеі, сустракаецца толькі ў сувязі з Беларуссю. У некаторых краінах грамадзяне часцей цікавяцца, як правільна называць нашу краіну: (прыклад такіх запытаў: *“why is belarus called white russia”*, *“warum heißt weißrussland jetzt belarus”*). Таксама часта сустракаюцца пытанні пра дыктатуру, прычыны дапамогі Расеі альбо пра патэнцыйную анексію Расеяй.

1 Semrush – гэта платформа, якая дазваляе ацэньваць ключавыя словы ў пошуку паводле аб’ёмаў выдачы ў канкрэтным рэгіёне, папулярнасці ў дынаміцы, даваць ацэнку канкурэнцыі на падставе абранага ключавога слова і г.д.

Bulk Keyword Analysis 10

Add to keyword list | Update metrics 1/250 | Export

Keyword	Intent	Volume	Trend	KD %	CPC (USD)	Com.	SERP Features	Results	Updated
Ukraine	I T	9,140,000		100	2.66	0.00	? +3	2.8B	Last week
Russia	I	2,740,000		100	1.64	0.00	+3	2.5B	Last week
Poland	I T	550,000		94	1.92	0.00	+4	1.7B	Last week
Belarus	I	368,000		87	0.00	0.00	+2	962.0M	Last week
Sweden	I	246,000		97	1.19	0.00	+2	1.8B	Last week
Estonia	I	165,000		87	2.50	0.00	+2	1.5B	Last week
Hungary	I	165,000		88	2.73	0.00	+2	1.6B	Last week
Lithuania	I	165,000		90	2.69	0.00	+3	1.2B	Last week
Latvia	I	135,000		86	1.88	0.00	+2	1.1B	Last week
Czech	I	27,100		79	1.19	0.00	+3	1.9B	Last week

Таб. 1. Колькасць пошукавых запытаў з назвамі краін (Belarus, Poland, Russia, Estonia, Lithuania, Latvia, Ukraine,Czech, Hungary, Sweden) на сайце SemRush.

By number | By volume

All keywords	43,596
russian	2,067
vs	1,289
minsk	1,287
visa	1,255
tractor	1,080
ukraine	993
map	654
league	616
poland	615
embassy	490
country	480
live	431
national	429
border	374
state	363
hetalia	355
news	354

Group "russian": **2,067** Total volume: **76,570** Average KD: **50%**

Add to keyword list | Update metrics 1/250 | Export

Keyword	Intent	Volume	KD %	CPC (USD)	Com.	SERP Features	Results	Updated
belarus russia	I	9,900	41	0.00	0.00	+2	805M	Last week
is belarus part of russia	I	8,100	71	0.00	0.00		168M	Last week
belarus ukraine russia	I	2,400	44	0.00	0.01		331M	2 weeks
russia belarus	I	1,900	47	0.00	0.00		362M	Last week
russia ukraine belarus	I	1,900	52	0.00	0.00		339M	Last week
russian ukraine belarus	I	1,900	50	0.00	0.00		226M	Last week
belarus and russia	I	1,600	42	0.00	0.00	+2	358M	Last week
is belarus helping russia	I	1,600	66	0.00	0.00	? +2	379M	Last week
russia and belarus	I	1,600	49	0.00	0.00		354M	Last week
why is belarus helping russia	I	1,600	65	0.00	0.00	?	371M	2 weeks
belarus joining russia	I	1,300	43	0.00	0.00		96.5M	Last week
belarus part of russia	I	1,000	69	0.00	0.00		163M	Last week
belarus and russian	I	880	65	0.00	0.00		419M	Last week
belarus russia ukraine	I	880	50	0.00	0.01		348M	2 weeks
belarus joins russia	I	720	34	0.00	0.00		3.6M	Last week
belarus nuclear weapons russia	I	720	50	0.00	0.00		4.2M	2 weeks
belarus relationship with russia	I	720	60	0.00	0.00		33.8M	3 weeks

Таб. 2. Найбольш папулярныя запыты, звязаныя са словам “Belarus”, на сайце SemRush.

Разам з запытам “Belarus” часта сустракаецца “russian”, што сведчыць пра моцную сувязь беларускіх тэмаў з Расеяй.

Вынікі з табліц 1 і 2 указваюць на тое, што сярод замежнікаў існуе цікавасць да Беларусі, але яны маюць даволі слабое разуменне, дзе Беларусь знаходзіцца, чый яна хаўруснік і ці з’яўляецца нагоул самастойным палітычным суб’ектам. Пры гэтым колькасць крыніц з інфармацыяй пра Беларусь значна меншая, чым у краін з меншай колькасцю запытаў.

Сярод крыніц на першых пазіцыях пошукавай выдачы, акрамя лакальных крыніц, заўважныя і дзяржаўныя беларускія рэсурсы.

Таксама варта адзначыць, што на запыт “belarus president” амаль усе першыя пазіцыі паказваюць як прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнку. Гэта не адлюстроўвае рэчаіснасці ў поўнай меры і можа змыліць карыстальнікаў Google, не раскрываючы ніякай дадатковай інфармацыі пра ўдзел у выбарах 2020-га года Святланы Ціханоўскай.

	URL	Page AS	Ref. Domains	Backlinks	Search Traffic	URL Keywords
1	https://en.wikipedia.org/wiki/Alexander_Lukashenko wikipedia.org	62	1.2K	315.0K	16.2K	208
2	https://president.gov.by/en/president president.gov.by	24	36	62	1.7K	49
3	https://president.gov.by/en/president/biography president.gov.by	41	77	155	7.0K	137
4	https://www.britannica.com/biography/Alexander-Lukashenko britannica.com	49	109	234	5.4K	113
5	https://www.aljazeera.com/news/2023/2/25/belarus-president-lukashenko-to-visit-china-this-month aljazeera.com	61	217	7.4K	444	33
6	https://www.aljazeera.com/news/2023/2/28/belarus-leader-and-firm-russia-ally-lukashenko-to-visit-china aljazeera.com	68	1.4K	120.7K	401	88
7	https://www.businessinsider.com/who-is-alexander-lukashenko-closer-look-at-the-belarusian-dictator-2021-5 businessinsider.com	40	225	2.8K	2.4K	157
8	https://www.belarus.by/en/government/president belarus.by	23	10	10	291	22
9	https://apnews.com/article/putin-politics-belarus-government-russia-moscow-47145c0d3da66b04e06abbb5c261c55a apnews.com	46	66	881	378	51
10	https://apnews.com/article/belarus-alexander-lukashenko-ap-interview-9bc1f6524eb65841b924883705684b7f apnews.com	68	987	2.6K	203	51

Таб. 3. Выдача сайтаў на запыт “belarus president”.

Пустая “Вікіпедыя”. З дапамогай скрыпта “Wikipedia word frequency generator”[2] мы правялі аналіз згадак слоў, якія асацыююцца з Беларуссю і з пералічанымі вышэй краінамі, у англійскамоўнай Вікіпедыі. Па суме згадак першых двух найбольш папулярных слоў (звычайна гэта нацыянальнасць і назва краіны) Беларусь займае 9 месца з 10 з вялікім адставаннем ад папярэдняй Эстоніі.

Краіна	Першае папулярнае слова	Колькасць згадак першага папулярнага слова	Другое папулярнае слова	Колькасць згадак першага папулярнага слова	Агульная колькасць згадак першага і другога папулярнага словаў	Месца ад 1 (найбольшая колькасць згадак) да 10 (найменшая)
Беларусь	*belarus*	*29124*	*belarusian*	*20287*	*49411*	*9*
Чэхія	czech	104373	czechoslovakia	26897	131270	5
Эстонія	estonia	37295	estonian	33174	70469	8
Венгрыя	hungary	87340	austria-hungary	10792	98132	6
Латвія	latvia	26873	latvian	21420	48293	10
Літва	lithuania	42305	lithuanian	35352	77657	7
Польшча	poland	230394	poland's	6575	236969	2
Расея	russian	424145	russia	273257	697402	1
Швецыя	sweden	146105	sweden's	7602	153707	3
Украіна	ukraine	126365	ukraine's	5471	131836	4

Таб. 4. Найбольш папулярныя словы, звязаныя з краінамі, і колькасць іх згадак у англійскамоўнай “Вікіпедыі”. Жнівень 2022.

2 https://github.com/IlyaSemenov/wikipedia-word-frequency/tree/master/results IlyaSemenov “Wikipedia word frequency generator”

Беларускія студэнты ў міжнародным кантэксце. Сёння існуюць разнастайныя адукацыйныя магчымасці для беларускіх студэнтаў у замежжы: праграма Кастуся Каліноўскага[3] ў Польшчы, навучанне ў Еўрапейскім гуманітарным універсітэце, кансультацыйная дапамога па паступленні ў Гарвард ад Максіма Багдановіча[4] ці іншых студэнтаў прэстыжных ВНУ. Тым не менш такія магчымасці хаатычныя і адасобленыя адна ад другой, няма ні агульнага разумення колькасці беларускіх студэнтаў у замежных універсітэтах, ні міжуніверсітэцкіх глабальных саюзаў[5], без якіх беларускія студэнты застаюцца адасобленымі альбо гуртуюцца ў маленькія групы без агульнай яскравай плыні, што робіць іх менш бачнымі і заўважнымі ў параўнанні са студэнтамі іншых нацыянальнасцяў.

Вакуум на лакальным узроўні ўлады. Праз расейска-ўкраінскую вайну, у якую Лукашэнка ўцягнуў Беларусь, быў парушаны важны ўзровень міждзяржаўнай камунікацыі – паміж мясцовымі ўладамі. Еўрапейскія гарады разрываюць адносіны з беларускімі пабрацімамі[6] [7] [8]. Беларусь сыходзіць з парадку дня ўладаў на найбліжэйшым для людзей узроўні, беларусы супастаўляюцца з рэжымам, скасоўваюцца шматгадовыя культурніцкія і часам эканамічныя сувязі. У выніку застаецца вакуум, не заняты ані рэжымам, ані беларускімі дэмакратычнымі сіламі.

---

3 https://studium.uw.edu.pl/%D1%81%D1%82%D1%8B%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D1%8B%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D1%9E%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B0-%D1%80%D1%8D%D1%81%D0%BF%D1%83/ Studium Europy Wschodniej, Стыпендыяльная праграма ўрада Рэспублікі Польшча імя Кастуся Каліноўскага KK – III “Салідарныя з Беларуссю”, 1 кастрычніка 2020.

4 https://www.youtube.com/watch?v=bxyhCJchiKQ , Белсат News, Беларускі студэнт дапамагае паступіць у Гарвард | Беларусский студент помогает поступить в Гарвард, 14 жніўня 2022.

5 https://www.ideasbank.vision/articles/29 , Банк ідэй, “Як павысіць колькасць беларусаў у лепшых універсітэтах свету? Кажа Цімох Акудовіч”, Цімафей Акудовіч, 6 сакавіка 2023.

6 https://ru.hrodna.life/2022/03/03/razryu-adnosinau/ Hrodna.life, “Самый первый город-побратим разорвал отношения с Гродно”, 3 сакавіка 2022.

7 https://www.atviraklaipeda.lt/ru/2022/02/28/%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0-%D1%80%D0%B0%D0%B7%D1%80%D1%8B%D0%B2%D0%B0%D0%B5%D1%82-%D0%BF%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BC%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B5-%D0%BE%D1%82%D0%BD/ , AtviraKlaipeda.lt, “Клайпеда разрывает побратимские отношения с городами России и Беларуси”, Денис Кишиневский, 28 лютага 2022.

8 https://brestcity.com/blog/menshe-gorodov-pobratimov, “У Бреста стало меньше городов-побратимов. Александр Рогачук рассказал, почему”, Александр Рогачук, 28 ліпеня 2022.

РЭКАМЕНДАЦЫІ

На наш погляд, важна працаваць са знешнімі аўдыторыямі, каб зрабіць вобраз Беларусі як еўрапейскай краіны з багатай гісторыяй, цяперашнім і будучым. Замежнікам варта ведаць болей пра Беларусь як пра самастойны палітычны суб'ект, асобны ад Расеі. Самі беларусы могуць успрымацца як людзі, якія прагнуць дэмакратыі і не з'яўляюцца нацыяй з імперскімі амбіцыямі. Грамадства Беларусі павінна адасабляцца ад рэжыму Лукашэнкі.

Улічваючы згаданыя вышэй праблемы і пажаданы вонкавы вобраз Беларусі, мы падрыхтавалі шэраг рэкамендацый:

1. Адным з вырашэнняў праблемы можа стаць стварэнне хаба англійскамоўных беларускіх журналістаў. У яго межах супрацоўнікі медыяў змогуць дзяліцца важнымі для міжнароднай працы кантактамі, распавядаць пра свой вопыт падрыхтоўкі матэрыялаў для заходняй аўдыторыі і адукоўваць маладое пакаленне журналістаў. Важна, каб гэтая пляцоўка ставіла за мэту не навучанне англійскай мове, а менавіта працу з замежнымі медыямі. На базе такога хаба ў будучыні можна будзе сфармаваць англійскамоўнае выданне пра Беларусь. Нам здаецца, што найбольш прафесійным актарам для ажыццяўлення такой задумы з'яўляецца беларускі "Прэс-клуб", які гуртуе вакол сябе вялікае кола адмыслоўцаў.

2. Павысіць узровень ведаў пра Беларусь за мяжой дапаможа таксама арганізацыя марафонаў па напісанні англійскамоўных артыкулаў пра беларускую культуру і гісторыю ў "Вікіпедыі". Гэта павялічыць колькасць згадак пра Беларусь у галоўнай крыніцы інфармацыі ў свеце, а таксама дапаможа прасоўваць беларускі погляд на падзеі, звязаныя з беларускай гісторыяй і грамадскім жыццём. Заняцца арганізацыяй такіх марафонаў маглі б такія ініцыятывы, як Беларуская Рада культуры ці "Движбот", якія маюць, на наш погляд, кампетэнцыі, каб якасна правесці комплекс такіх мерапрыемстваў.

3. Беларускія студэнты таксама могуць паўплываць на сітуацыю з беларускім парадкам дня ў свеце. Мы лічым, што запуск дадатковых праграм мабільнасці для беларускіх студэнтаў павысіць прысутнасць беларускага погляду на падзеі ў свеце, а таксама павялічыць пазнавальнасць беларусаў. Дамоўленасці па такіх праграмах маглі б падпісаць адказныя за адукацыю прадстаўнікі і прадстаўніцы Офіса Святланы Ціханоўскай.

4. На наш погляд, эфектыўна было б увесці новыя падыходы да працы з пабрацімамі беларускіх гарадоў. Напрыклад, у літоўскім горадзе Шаўляй, які раней з'яўляўся пабрацімам беларускага горада Баранавічы, можна было б арганізаваць выставу, прысвечаную сям'і Дар'і і Ігара Лосікаў, палітзняволеных баранавіцкіх актывістаў. Такая і падобныя акцыі павялічылі б пазнавальнасць Беларусі не толькі сярод дзяржаўнага кіраўніцтва, але і на ўзроўні лакальных уладаў замежных краін і дапамаглі б разрыву сувязі "Беларусь=Лукашэнка". Нам падаецца, што гэтым можа заняцца Беларуская Рада культуры, Народныя амбасады Беларусі ці Офіс Святланы Ціханоўскай/Аб'яднаны пераходны кабінет.

5. Яшчэ адным важным складнікам для вырашэння пазначанай праблемы з'яўляецца праца спецыялістаў з піяру і маркетынгу. Важна, каб пошукавыя сістэмы пры запыце аб Беларусі выводзілі на першыя месцы спасылкі незалежных беларускіх медыяў і сайты дэмакратычных сілаў. Больш за тое, важна мець добра распрацаваную камунікацыйную стратэгію, якая б даводзіла ў свядомасць замежнікаў тое, што Беларусь – краіна добрых людзей з дэмакратычнымі каштоўнасцямі і багатай еўрапейскай гісторыяй. Нам падаецца, што Офісу Святланы Ціханоўскай і Аб'яднанаму пераходнаму кабінету варта было б перадаць такую працу іншым, бо гэта складаная функцыя, якая патрабуе спецыфічных ведаў.

АЎТАРЫ І АЎТАРКІ:

Аля Рагоцкая, студэнтка магістарскай праграмы па публічнай палітыцы Еўрапейскага гуманітарнага ўніверсітэта (Вільнюс, Літва);

Наста Крывашэева, журналістка, студэнтка бакалаўрскай праграмы па міжнароднай палітыцы ва Універсітэце Вітаўта Вялікага (Каўнас, Літва);

Мікіта Чайкоўскі, сацыёлаг, магістр эканомікі;

Уладзімір Мазур, магістр міжнародных эканамічных адносін.

Кейс-клуб – гэта каманднае спаборніцтва маладых лідараў і лідарак за лепшы праект па вырашэнні сацыяльнага ці палітычнага выкліку.

Цэнтр новых ідэй – аналітычны цэнтр, дзейнасць якога прысвечаная магчымасцям развіцця і адказам на выклікі, якія стаяць перад Беларуссю ў XXI стагоддзі. Нашая місія ў тым, каб дапамагчы палітычным і грамадскім арганізацыям пабудаваць больш адкрытую, заможную і ўстойлівую Беларусь.

www.newbelarus.vision

Image by www.lonelyplanet.com